

Rapport in het kort

Samenvatting

De Rekenkamer is wettelijk aangewezen om de rekening van ontvangsten en uitgaven van de Landsloterij goed te keuren alvorens deze aan de Staten ter goedkeuring aan te bieden. Als voorbereiding op de controle van de rekeningen van de Landsloterij heeft de Rekenkamer een onderzoek uitgevoerd op de geautomatiseerde systemen die de bedrijfsvoering van de organisatie ondersteunen. Het gaat hierbij om het geautomatiseerd lotenregistratiesysteem en financieel systeem. Volledigheidshalve wordt vermeld dat geen onderzoek is gedaan naar de trekkingen. Het onderzoek behelst de periode 2010 tot en met 2017. Gekozen is voor deze periode omdat de jaarrekening 2017 de laatst gecontroleerde jaarrekening van de Landsloterij betreft.

Het lotenregistratiesysteem wordt door de Landsloterij gebruikt voor de registratie van met name de verkoop van de loten. De Landsloterij organiseert de verkoop van loten op Curaçao, Aruba, Sint Maarten en de BES-eilanden. De financiële administratie van de organisatie wordt in een geautomatiseerd financieel systeem bijgehouden. Vanuit dit systeem wordt informatie aangeleverd voor de financiële verslaglegging en de jaarlijks op te stellen rekening van ontvangsten en uitgaven.

De betrouwbaarheid van de inrichting en werking van deze twee bovenvermelde systemen zijn door de Rekenkamer beoordeeld ten einde een volledig risicobeeld te krijgen van de betrouwbaarheid van de informatie uit deze systemen.

Als centrale vraag voor dit onderzoek heeft de Rekenkamer de volgende twee vragen geformuleerd:

1. Waren de beheersingsmaatregelen rondom het lotenregistratie- en financieel systeem die de bedrijfs- en informatieprocessen van de Landsloterij gedurende 2010 tot en met 2017 hebben ondersteund van voldoende kwaliteit zodat zekerheid kan worden verkregen over de betrouwbaarheid van de informatie voortvloeiende uit deze systemen?

2. Heeft de Landsloterij de aanbevelingen uit de diverse IT rapporten van de controlerende accountant inzake de te treffen beheersmaatregelen rond en binnen het

lotenregistratiesysteem geïmplementeerd zodat de tekortkomingen kunnen worden weggewerkt?

Voor het onderzoeken van de betrouwbaarheid van de bovenvermelde systemen is door de Rekenkamer nagegaan of de ‘automated controls’ in deze applicaties, zijnde de ITGC en de AC, toereikend zijn.

Om de centrale vraag te beantwoorden heeft de Rekenkamer interviews gehouden met de directeur, de ontwikkelaar/beheerder van het lotenregistratiesysteem en de leden van het team dat verantwoordelijk was voor de implementatie van de beheersmaatregelen. Daarnaast heeft de Rekenkamer onderliggende documenten verzameld en beoordeeld en een waarneming ter plaatse gedaan van de trekking van 5 maart 2020.

Uit het onderzoek is gebleken dat de Landsloterij gedurende de periode 2010 tot en met 2017 niet over een vastgesteld informatiebeveiligingsbeleid beschikte. Daarnaast zijn er diverse tekortkomingen geconstateerd die een effectieve werking van het lotenregistratiesysteem konden belemmeren. Hierdoor bestond er geen zekerheid over de betrouwbaarheid van de informatie uit dit systeem in de onderzoeksperiode en waren aanvullende werkzaamheden nodig om de jaarrekeningen te controleren. In 2019 heeft de Landsloterij diverse acties ondernomen om de geconstateerde tekortkomingen weg te werken. Een belangrijke stap was het introduceren van een informatiebeveiligingsbeleid met de bijbehorende werkwijzen. De beheersmaatregelen die de kwaliteit van de informatieverwerking in het financieel systeem moeten waarborgen zijn in maart 2020 door de Rekenkamer onderzocht en toereikend bevonden.

Op basis van deze bevindingen is de Rekenkamer tot de hierna vermelde conclusies gekomen en zijn de volgende aanbevelingen door de Rekenkamer gegeven.

Conclusies

Uit het onderzoek concludeert de Rekenkamer dat:

1. de beheersmaatregelen die betrekking hebben op het lotenregistratiesysteem, te weten de ITGC, gedurende de periode 2010-2017 niet toereikend waren. Ondanks dat er geconcludeerd is dat de AC in het lotenregistratiesysteem

gedurende 2010-2017 over het algemeen toereikend waren, kon de ongestoorde werking van de AC niet worden gewaarborgd, omdat de randvoorwaardelijke beheersingsmaatregelen niet toereikend waren. Hierdoor was er een onzekerheid of de gegevens juist, volledig en tijdig in het lotenregistratiesysteem waren verwerkt;

2. de maatregelen van de Landsloterij rond het beheer van de toegangen in het financieel systeem en de controles ingebouwd in dit systeem niet beoordeeld zijn voor de periode 2010 tot en met 2017. Gezien het verloop van tijd en het ontbreken van relevante vastleggingen was deze controle achteraf niet meer mogelijk. Per maart 2020 is geconstateerd dat deze maatregelen toereikend zijn om de juiste werking van deze applicatie te waarborgen;
3. de Landsloterij alle zestien aanbevelingen uit de rapporten van de controlerende accountant heeft opgevolgd. De Landsloterij dient, waar nodig, de procedures uit te schrijven;
4. de acties die de Landsloterij heeft uitgevoerd de geïdentificeerde tekortkomingen zullen verhelpen;
5. de huidige status van de ITGC en AC in opzet en bestaan voldoende zijn. De werking hiervan dient in een volgend onderzoek te worden onderzocht.

Aanbevelingen

De Rekenkamer beveelt de Staten aan om de minister van Financiën te vragen erop toe te zien dat de Landsloterij:

- a. uitvoering geeft aan het vastgestelde informatiebeveiligingsbeleid en bijbehorende procedures, zodat de juiste werking van de beheersingsmaatregelen (de ITGC en de AC) rondom en in de geautomatiseerde systemen gewaarborgd worden. Met de juiste werking van deze maatregelen wordt de betrouwbaarheid van de informatie in de systemen gegarandeerd, zodat vertrouwen wordt behouden in de loterij;
- b. de implementatie van alle aanbevelingen uit de diverse rapporten van de controlerende accountant afrondt door de nog uit te werken richtlijnen in concrete procedures te voltooien;
- c. tweejaarlijks verantwoording aan hem aflegt over de kwaliteit van de beheersmaatregelen in de geautomatiseerde omgeving.